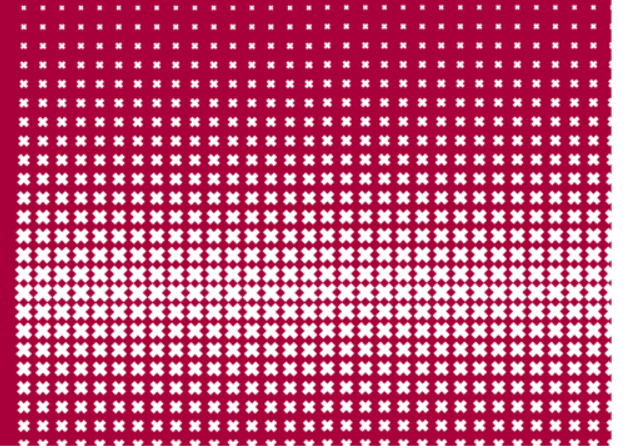

Jaap van Slooten

De werkerscoöp en andere aspecten van de medezeggenschap van zzp'ers

werkgroep MZ VVA, 4 oktober 2018

Programma

- Wat is platformisering?
- Drie gezamenlijke problemen voor werkers en platforms
- De drie functies van de werkerscoöp
- Drie vormen van MZ voor zzp'ers

Huidig arbeidsrecht redeneert vanuit de baan

- Een baan is een verzameling taakjes
- Met een inspanningsverplichting van de werknemer
- En instructiebevoegdheid van de werkgever
- Tegen een gegarandeerd loon
- Vormt onderdeel van een onderneming

De bedreiging van het arbeidsrecht: “flexibilisering”

Twee vormen:

1. Uitzendarbeid & payroll: *bedrijfsmodel blijft hetzelfde maar formeel werkgeverschap wijzigt*
2. Outsourcing, aanbesteding, uitbesteding aan zzp'ers, Contracting, platformisering, digitalisering: *bedrijfsmodel en materieel werkgeverschap veranderen*

Wat is platformisering?

- De economische ontwikkeling waarin:
 - arbeid in klussen wordt opgedeeld
 - die in een serie overeenkomsten
 - Met een digitaal platform als facilitator,
 - met behulp van een algoritme
 - tussen de werker en de eindgebruiker
 - In beginsel eenmalig totstandkomen

Probleem 1: platformwerker lastig te kwalificeren

- Soms kiezen ze voor arbeidsovereenkomst (Foodora)
- Soms voor opdracht (Temper, Deliveroo, Uber)
- Door Groen/Schoevers en fiscale handhavingsvacuum is er ruimte voor wildgroei; vgl. ECLI:NL:RBAMS:2018:5183...
- ...maar ook angst voor het aantrekken van werkgeverschap. Daarom: voorzichtig met verzekering e.d.

Temper

The screenshot displays the Temper app interface. On the left, there is a calendar for April 2018 with the 12th highlighted. Below the calendar are search filters for 'Op naam zoeken' and 'Locatie'. A 'Categorieën' (Categories) list includes Barista, Barstenlog, Bediening, Catering, Garderobe, and Hosting. The main content area shows restaurant listings for 'Donderdag 12 april' and 'Vrijdag 13 april'. Each listing includes a price, name, distance, rating, number of reviews, and a photo.

Day	Restaurant Name	Price	Distance	Rating	Reviews	Open Posities
Donderdag 12 april	Café SOOF Amste...	€15/u	24 km	★★★★★	79 reviews	1 open positie - 10:00 (2u)
	Roest	€14/u	57 km	★★★★★	9 reviews	2 open posities - 17:30 (6u)
	Grand Café de Balie	€19/u	19 km	★★★★★	188 reviews	1 open positie - 17:00 (3u)
	Andaz Amsterdam	€13,5/u	18 km	★★★★★	141 reviews	1 open positie - 17:30 (6u) #5,2
	NH Collection Bar...	€16/u	17 km	★★★★★	934 reviews	1 open positie - 18:00 (6u) #5,0
	Taalcafé in Oost	€6/u	19 km	★★★★★	4 reviews	2 open posities - 19:30 (2u) #5,0
Vrijdag 13 april	NH Collection Bar...	€16/u	17 km	★★★★★	934 reviews	2 open posities - 07:30 (6u) #5,0
	B. Horeca	€14,5/u	22 km	★★★★★	238 reviews	1 open positie - 08:00 (3u) #5,0
	Brocecaf Maarssen	€13/u	45 km	★★★★★	4 reviews	1 open positie - 08:00 (3u) #5,0

Uitgangspunt van vandaag

- De platformwerker is geen werknemer ex 7:610 BW
- Maar (mogelijkerwijs) wel:
 - Werknemer in de zin van het Europese recht (ook wel aangeduid als schijnzelfstandige)
 - Echte zelfstandige

Probleem 2: cao (FNV KIEM)

”It follows that the status of ‘worker’ within the meaning of EU law is not affected by the fact that a person has been hired as a self-employed person under national law, for tax, administrative or organisational reasons ... as long as that person acts under the direction of his employer as regards, in particular,

- his freedom to choose the time, place and content of his work,
- does not share in the employer’s commercial risks, and,
- for the duration of that relationship, forms an integral part of that employer’s undertaking, so forming an economic unit with that undertaking.”

Cao en mededingingsrecht

- Indien platformwerker geen schijnzelfstandige is, maar ondernemer, is een cao die zijn “loon” regelt in strijd met art. 6 Mw.
- Gevolg is dat er geen collectieve onderhandelingen en – actie kan plaatsvinden (RBMNE:2015:5373)
- Zij het dat ILO-verdragen en ESH over “worker” spreken (breed uitgelegd omvat dit ook zzp’er)
- Hilfr (DK) claimt de eerste “platform-cao”, maar lijkt te zien op werknemers

Toch sprake van collectieve actie

Probleem 3: medezeggenschap

- Als FNV KIEM voor al het Unierecht geldt, kan dat meebrengen dat de platformwerker recht heeft op medezeggenschap, hoewel hij niet onder art. 7:610 valt. Mogelijk relevant bij:
 - 98/59/EC (collectief ontslag; vgl o.a. Danosa)
 - 2009/38/EC (EOR)

Gaan andere bronnen ook verder?

- Art. 19 lid 2 GW: "De wet stelt regels omtrent de rechtspositie van hen die arbeid verrichten en omtrent hun bescherming daarbij, alsmede omtrent medezeggenschap."
- Art. 21 ESH: "With a view to ensuring the effective exercise of the right of workers to be informed and consulted within the undertaking, the Parties undertake to adopt or encourage measures enabling workers or their representatives, in accordance with national legislation and practice:"

Medezeggenschap

- Indien **geen** bescherming krachtens (Nederlands of EU-)werknemersbegrip:
- Art 6 lid 4 WOR: uitbreiding van “in de onderneming werkzame personen” indien OR en ondernemer dat willen en bevorderlijk voor goede MZ
- Zie JAR 2018/222 (IHC): ingeval van 79 ingeleenden totaal van 2200 werknemers is dit niet bevorderlijk

Nadelen van de Wor-route

- Zzp'ers zijn zelf ondernemer; stemrecht OR maakt ze eerder schijnzelfstandige
- Indien ze ook voor andere bedrijven werken, is er risico op belangenverstremgeling en vertrouwelijkheidsinbreuk
- Belangen ondernemer/zelfstandige minder *aligned* dan bij ondernemer/werknemer?
- Zzp'ers zijn slechts betrokken bij een deel van de issues in de onderneming, maar hebben wel volledige MZ?
- Bij platforms: het tempo van besluitvorming? De werkerscoöp

Medezeggenschap in platformeconomie

- “De raad voor het ongevraagd advies” (Temper)
- Riders council (Deliveroo)
- Foodora Oostenrijk en IDG-Uber NYC
- Jeremy Corbyn, Louis Hyman: coöps moeten zelf apps ontwikkelen (vgl. TCA-app)
- Digitale MZ
- Airbnb (sept. 2018): verhuurders krijgen aandelen

MZ in de praktijk

Tussenconclusie

- Platforms en platformwerkers worstelen dus met drie (gezamenlijke) problemen:
 - Het kwalificatieprobleem
 - Het cao-probleem
 - Het MZ-probleem

Mogelijke oplossing: de coöp

Riders coöp
U.A.

*Overeenkomst van opdracht +
facilitaire en financiële steun*

*lidmaatschap +
ledenovereenkomst*

Leden

basisovereenkomst

Hoofdlijnen van een ondernemingscoöp

- Feitelijk blijft de relatie tussen platform en werker gelijk
- Coöp drijft onderneming en levert de bezorging, spreekt arbeidsvoorwaarden af en regelt daarnaast andere zaken (inkoop etc)
- Werker is via lidmaatschap automatisch gebonden aan afspraken platform-coöp
- werker blijft zelf ondernemer, maar coöp is ook een ondernemer
- Gevolg: werkers niet in dienst bij coöp en coöp handelt niet in strijd met mededingingsrecht

Relatie 1: werker-coöp

- Er is veel variatie mogelijk: *light* modellen of meer aansprakelijkheid
- Leden hebben via ALV invloed op bestuur en afspraken met platform
- Lidmaatschap hoeft niet tot arbeidsovereenkomst leiden (andere situatie dan in Kriterion-arrest; JAR 2015/133)
- Einde ovk werker- platform = einde lidmaatschap coöp

Relatie 2: platform-coöp

- Ondersteuning coöp door platform voor succes belangrijk,
- Afspraken moeten echter onafhankelijkheid coöp waarborgen (vgl. ILO-verdragen 87 artikel 11 en 98 artikel 2), zowel qua inhoud (coöp is vrij in eisen) als qua materie (coöp niet meteen de nek omdraaien bij einde ovk met platform)
- Mogelijkheid om prijsafspraken te maken. Geen strijd met art. 6 Mw; vgl. andere coöps (bijv. boeren)

Relatie 3: werker-platform

- Basisovereenkomst borgt dat platform en werker voor elkaar kiezen/van elkaar afkunnen
- Werkers worden (financieel) gestimuleerd om lid te worden van de coöp, maar let op negatieve verenigingsvrijheid
- Prijsafsprak coöp-platform is niet ism art. 6 Mw., dus werker mag staken

Inkoopfunctie

- Coöperatie faciliteert financiering van de fiets, verzekering en pensioen, zonder dat platform werkgeversrisico aantrekt
- Leden coöp genieten inkoopkorting
- Coop kan ook scholing organiseren

Medezeggenschapsfunctie

- ALV van coöp kan gevraagd en ongevraagd plannen van platform bespreken
- Aparte mz-overeenkomst ligt in de rede
- Art. 25/27 Wor zijn op maat te maken:
 - Bijv. advies bij overname/sluiting (art. 25)
 - Of arbeidsomstandigheden (art. 27)
- Uitoefening mz via internetreferendum
- Doorlooptijden kunnen sneller?

Cao-functie

- Afspraken platform-coöp werken dwingend door in relatie met werker
- Zelfs denkbaar dat er een hybride model is (deels werkers, deels werknemers)
- Deze functie kan ook in vorm van een bedrijfstakcoöp of zelfs een bedrijfstakovereenkomst

Kortom: terug naar de gilden!

Drie MZ-vormen voor zzp'ers

1. Uitbreiding Wor
2. Coöpmodel (waarbij binding leden hoort)
3. Overige vormen, zoals
 - adhoc meepraten of
 - geheel eigen raad
 - netwerkorganisatie

Vragen voor de discussie

- Vormt de Wor een goede basis voor uitbreiding MZ voor zzp'ers?
- Wat is wenselijk: gescheiden MZ voor werknemers en zzp'ers of samen?
- Is het wenselijk om inkoop- en cao-functie te combineren met MZ-functie?
- Is de *user experience* van MZ dmv digitalisering te verbeteren?

Meer informatie?

- www.platformisering.nl

- Jaap.vanslooten@stibbe.com